

Preventie van depressie en angst bij adolescenten met een hoog familiair risico

Gepubliceerd: 26-06-2013 Laatst bijgewerkt: 26-04-2024

Primaire doel: het primaire doel van het onderzoek is om de effectiviteit van een preventie programma voor adolescenten met een verhoogd familiair risico aan te bieden. De adolescenten zijn kinderen van ouders die in behandeling zijn voor een...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON39227

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Preventie van depressie en angst bij adolescenten

Aandoening

- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

angst, depressie

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: GGZ Oost Brabant (Rosmalen)

Overige ondersteuning: ZonMw

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: adolescenten, angst, depressie, preventie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Depressie

Secundaire uitkomstmaten

Angst

Algemene psychopathologie

Coping

Response stijl

Cognitieve fouten

Ouderlijke psychopathologie

Opvoedingsstress

Algemene psychopathologie volgens ouders

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Depressie en angst spelen een grote rol in de geestelijke volksgezondheid. In Nederland leiden er jaarlijks ongeveer 37.00 adolescenten aan een depressie. De prevalentie van depressie onder Nederlandse adolescenten is ongeveer 3.8%, en een derde van de adolescenten vertoont een depressieve stemming.

Angststoornissen zijn het meest voorkomende psychische aandoening en wordt vaak al gedurende de kindertijd gezien. De lifetime prevalentie van angststoornissen is 28.8%, en de kindertijd en adolescentie zijn de leeftijdsfasen waarin de angstsymptomen zich ontwikkelen.

Preventie en behandeling van depressie en angst tijdens de adolescentie is ondergewaardeerd. Vaak worden angst en dpressie niet herkend, en daarom dus ook niet behandeld. Het niet herkennen van het probleem en het ontbreken van

geïndiceerde preventie van angst en depressie bij adolescenten is zorgwekkend vanwege de consequenties van de aandoeningen. Als eerste wordt depressie tijdens de adolescentie geassocieerd met depressie en angst op volwassen leeftijd, beperkte psychosociale ontwikkeling, verminderde schoolprestaties, verhoogd risico op middelenmisbruik en het is de meest genoemde risico factor voor suicide bij adolescenten. Ten tweede wordt een angststoornis geassocieerd met bijkomende psychopathologie, verminderde schoolprestaties, beperking in sociale relaties, en een laag self-esteem. Gegevens de prevalentie van de aandoeningen, het herhalende karakter en de negatieve uitkomsten voor adolescenten met depressie of angst, is het cruciaal om een preventie programma voor adolescenten met een verhoogd risico te implementeren.

Deze studie wil een brug slaan tussen preventie bij adolescenten en behandeling van volwassenen in de geestelijke gezondheidszorg door de kinderen van ouders die in behandeling zijn te screenen op aanwezigheid van klachten en hen een preventie programma aan te bieden.

Doel van het onderzoek

Primaire doel: het primaire doel van het onderzoek is om de effectiviteit van een preventie programma voor adolescenten met een verhoogd familiair risico aan te bieden. De adolescenten zijn kinderen van ouders die in behandeling zijn voor een depressie of angststoornis bij een instelling voor geestelijke gezondheidszorg, waardoor de adolescenten een verhoogd risico lopen om zelf deze aandoeningen te ontwikkelen.

Secundaire doel: het secundaire doel van de studie is het definiëren van ouder- en kindfactoren die samenhangen met de effectiviteit van het programma.

Onderzoeksopzet

De huidige studie is een randomized controlled trial (RCT) met twee condities (interventie versus controle) waarmee de effectiviteit van het preventie programma zal worden geevalueerd.

Onderzoeksproduct en/of interventie

De interventie die geevalueerd wordt heet 'Een Sprong Vooruit'. Het programma bestaat uit zes bijeenkomsten van ieder 90 minuten. In de eerste bijeenkomst leren de adolescenten over emoties, over angst en depressie en hoe zij dat bij hun ouders mogelijk herkennen en ervaren. De adolescenten leren hoe zij emoties ervaren en hoe je kunt herkennen. Gedurende het preventie programma wordt het G-schema gebruikt om uit te leggen wat de relatie is tussen Gebeurtenis, Gedachte, Gevoel en Gedrag. In de tweede bijeenkomst leren de adolescenten over de relatie tussen gebeurtenissen, gedachten en gevoel. Gedachten kunnen helpend en niet-helpend zijn en ze spelen een grote rol in hoe je je voelt bij een bepaalde gebeurtenis. Ze leren hoe je niet-helpende gedachten herkent. In de derde bijeenkomst worden verschillende strategieën geleerd hoe ze gedachten patronen kunnen

herkennen. De adolescenten leren hoe ze niet-helpende gedachten kunnen omvormen tot helpende, en hoe ze gedachten kunnen bewijzen. In de vierde bijeenkomst wordt geleerd gedrag niet altijd alleen maar een gevolg is. In sommige situaties kunnen gedachten niet worden omgevormd, en moet het gedrag veranderen om het gevoel te beïnvloeden. De opdrachten zijn gericht op leuke en minder leuke activiteiten, en leren wat helpt om je beter te voelen. Ook is er aandacht voor het leren aanpakken van grote, onoverzichtelijke taken. In de vijfde bijeenkomst leren de adolescenten wat angst is en wat het gevolg is van het vermijden van spannende of enge activiteiten. Ze leren om spannende/enge opdrachten op te delen in kleine stapjes en om hiermee te oefenen waardoor de angst minder wordt. In de zesde en laatste bijeenkomst worden de opdrachten van vorige keer geëvalueerd omdat de adolescenten er ook thuis mee hebben geoefend. Verder wordt er besproken hoe hun eigen sociale steun systeem eruit ziet, en bij wie zij terecht kunnen wanneer ze ergens hulp bij nodig hebben. Ze oefenen ook met het vragen van hulp. Als laatste wordt besproken hoe zij hun toekomst zien.

Inschatting van belasting en risico

De potentiële waarde van de studie is dat we kinderen van ouders die in behandeling zijn voor een angststoornis of depressie een preventie programma kunnen bieden dat effectief is. Om de effectiviteit van het programma in deze specifieke doelgroep, adolescenten tussen 12 en 16 met een hoog familiair risico, te bepalen worden deze kinderen gescreend op symptomen van angst en depressie. Om het effect van de interventie in deze doelgroep te weten, moeten tijdens het onderzoek ook gebruik maken van een onderzoekspropaganda die aan die kenmerken voldoet.

Wij zijn van mening dat de risico's voor het deelnemen aan de studie verwaarloosbaar zijn. Deze vorm van preventie wordt vaak gebruikt voor kinderen van ouders die in behandeling zijn. Het nieuwe aspect aan dit preventie programma is dat het specifiek gericht is op internaliserende problematiek, zoals angst en depressie.

Contactpersonen

Publiek

GGZ Oost Brabant (Rosmalen)

Berlicumseweg 8
Rosmalen 5248 NT
NL

Wetenschappelijk

GGZ Oost Brabant (Rosmalen)

Berlicumseweg 8
Rosmalen 5248 NT
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)

Adolescenten (16-17 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- adolescenten zijn tussen 12 en 16 jaar oud
- ten minste een van de ouders voldoet aan de criteria van depressie of angststoornis van de DSM-IV
- ten minste een van de ouders ontvangt behandeling voor depressie of angststoornis
- voldoende kennis van de Nederlandse taal voor een groepsbehandeling

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- geen toestemming van ouders voor deelname
- al in behandeling voor psychische problematiek
- aanwezigheid van suicidale gedachten (score van groter dan 1 op de CDI)
- aanwezigheid van bekende verstandelijke beperkingen

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd

Doel: Preventie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	01-10-2013
Aantal proefpersonen:	166
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	26-06-2013
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

Ander register

ID

NL41344.091.12

Wordt aangemeld bij NTR

Resultaten

Einddatum onderzoek: 09-05-2015

Totaal aantal deelnemers: 142